

L'Esquella de la Torratxa

Any XLV Número 2273 cèntims — Atrassats, 30

LA SUBMISSIO DEL KRIM

—A l'hora de fer les paus, que'm'afartin i em diguin moro.

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
d'entretmps
1922

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Partits Internacionals

Inauguració de la temporada

Dies 30 de Setembre i 1 d'Octubre

"F. C. Wacker" de Munchen

campió del Sur d'Alemanya

C. D. EUROPA

Inauguració de la nova tribuna i seients

Per a entrades i localitats:

Sant Domingo, 7 (Gràcia)

GASTROL ★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS
DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-INVEROSIMILES

• **ARAGON 229**

BARCELONA.

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dona el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 ptes.	60 coberts	(3 plats, pa vi i postres)	
99 »	60 »	(4 » » » »)	
150 »	60 »	(4 » » » »)	gelats i encurtits)

COBERTS

2'75	4 plats,	mantegat o flan	} Vi comprès
3'75	4 »	últim pollastre rostit	
4'50	5 »	» » » »	

SALÓ PER A BANQUETS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'admiració de la setmana

Aquesta setmana la gent no ha admirat an En Sánchez Mejías, el darrer gran torero sevillà, ni an En Cambó, ni als de l'atemptat, ni als lladres que roben i fugen amb una tècnica temerària i neta, ni als jugadors del Barcelona, que després de l'estiueig amb repòs triomfal, tornen a la lluita. L'admiració de Barcelona ha estat per als futbolistes alemanys.

No per forts, sinó per nobles. No per habilidosos, sinó per correctes. Eren uns gegants al costat dels nostres, i no abusaven de la seva força. Eren castigats per petites faltes dubtoses, i no protestaven, i ells mateixos, condemnats a «penalty», col·locaren el baló per a que fos llençat a la seva porta. Semblaven uns Lohengrins del futbol.

—Vostè s'hauria tornat germanòfil, veient-los— me digué un amic que parlava com si els alemanys haguessin posseït el Sant Graal, del futbol...

Aleshores, jo li vaig respondre:

—No nego la noblesa, ni que el partit hagi semblat jugat per uns nous cavallers de la Taula Rodona, però lo que crec és que aqueix joc cavalleresc és propaganda alemanya, tan de propaganda com *La Gaceta de Munich*. Ells, els jugadors, ho seran de correctes, però, a més, els hi han dit que ho siguin. Fan futbol i fan propaganda...

I és que abans de la guerra Alemanya creia que amb la força n'hi havia prou. En una mà oferia la seva «camelotte» i l'altra l'exhibia amb el puny clos. Aleshores, si un equip de futbol sortia a l'estranger, lo que havia de demostrar era la seva força, primer, i després que els alemanys havien de guanyar. Era la consigna. *Deutschland über alles...* A Barcelona va venir un equip de Stuttgart, i va jugar tan brut que encara es conserva el record de la seva impolitesa. Doncs ara, tot a l'inversa. Primer la correcció i després el guanyar, com si fossin cavallers de l'Ordre Teutònic del Futbol, com si no's diguessin Otto, ni

Hermann, ni Enric, ni Fritz, sinó Tristán, Lanzarot, Tirant o Amadis. *Deutschland über alles*, però no en força, sinó en noblesa, en «fair play», en joc net.

Un escriptor francès, Remy de Gourmont, deia que un alemany fa l'efecte de que està sempre en posició de trencar alguna cosa. Aquest era l'alemany d'avant-guerra. Avui, l'alemany és un home sempre en posició de voler adobar les coses trencades. Vol pagar, però no paga; vol la pau, però la pau ara que no pot fer la guerra; vol cercar l'amor dels homes per a no tornar-se'ls a trobar al davant, vol que els tinguin per intel·ligents i galantuomos, més que per forts. Es la nova diplomàcia pública, la nova tàctica internacional, la nova preparació per a tornar a sortir pel món. Si poguessin jugar al futbol sense usar les cames, ho farien, per a que fos més correcte. Si poguessin posar el seu propi cor, en lloc del baló, també, per a que ja no's pogués sobrepassar la seva noblesa.

Ja tenen república, ja tenen cortesia, ja ni s'enfaden els alemanys. Tan-de-bo els déus continuïn portant-los per aquest bon camí, que si l'haguessin seguit abans de 1914, ni hauria hagut guerra, ni el món estaria espatllat per a tot un segle. Però ens fa una por, que no exportin correcció ara, com abans aspirina i objectes de cel·luloide!

PARADOX

El bon diputat

Gairebé tots els diaris barcelonins fan campanya contra la pretensió francesa de que l'estació internacional del nou ferrocarril Ripoll-Puigcerdà-Ax, sigui a la Tour de Carol. Els diaris barcelonins volen que l'estació internacional única, sigui a Puigcerdà. Però els diaris barcelonins, exceptuats un o dos, fins avui, no sabien res, ni del ferrocarril ni de l'estació. Però ara volen estació a Puigcerdà, i que sigui internacional i que sigui única. La premsa, confessem que, de vegades, és una cosa molt divertida.

Els germanòfils, que encara n'hi han, s'aprofiten de l'ocasió per a insultar a la França, culpant a tots els francesos, des d'En Millerand al quefe d'estació de Cerbère, d'això de l'estació internacional i única.

Que els perdoni França perquè no saben el que diuen.

No és pas la França. És En Brousse. La Tour de Carol és del seu districte i treballa per al seu districte. S'ha empescat una teoria i la defensa.

—A Canfranc — diu — l'estació internacional única és espanyola. Nosaltres havíem de tenir la del ferrocarril Noguera-Pallaresa, però trigarà molt. Doncs ja que l'estació del ferrocarril de Canfranc és espanyola, que ho sigui francesa la del ferrocarril de Ripoll-Ax.

Els de Puigcerdá diuen que no, i tenen raó, perquè defensen els seus interessos, però En Brousse defensa també els seus i els del seu districte.

—Què?— li preguntarem un dia a Puigcerdá.—Els diputats cerdans espanyols, treballen gaire?

—Phs!...—ens va respondre.—Alguna vegada fan alguna cosa, seguint-me an a mi.

Com ara.

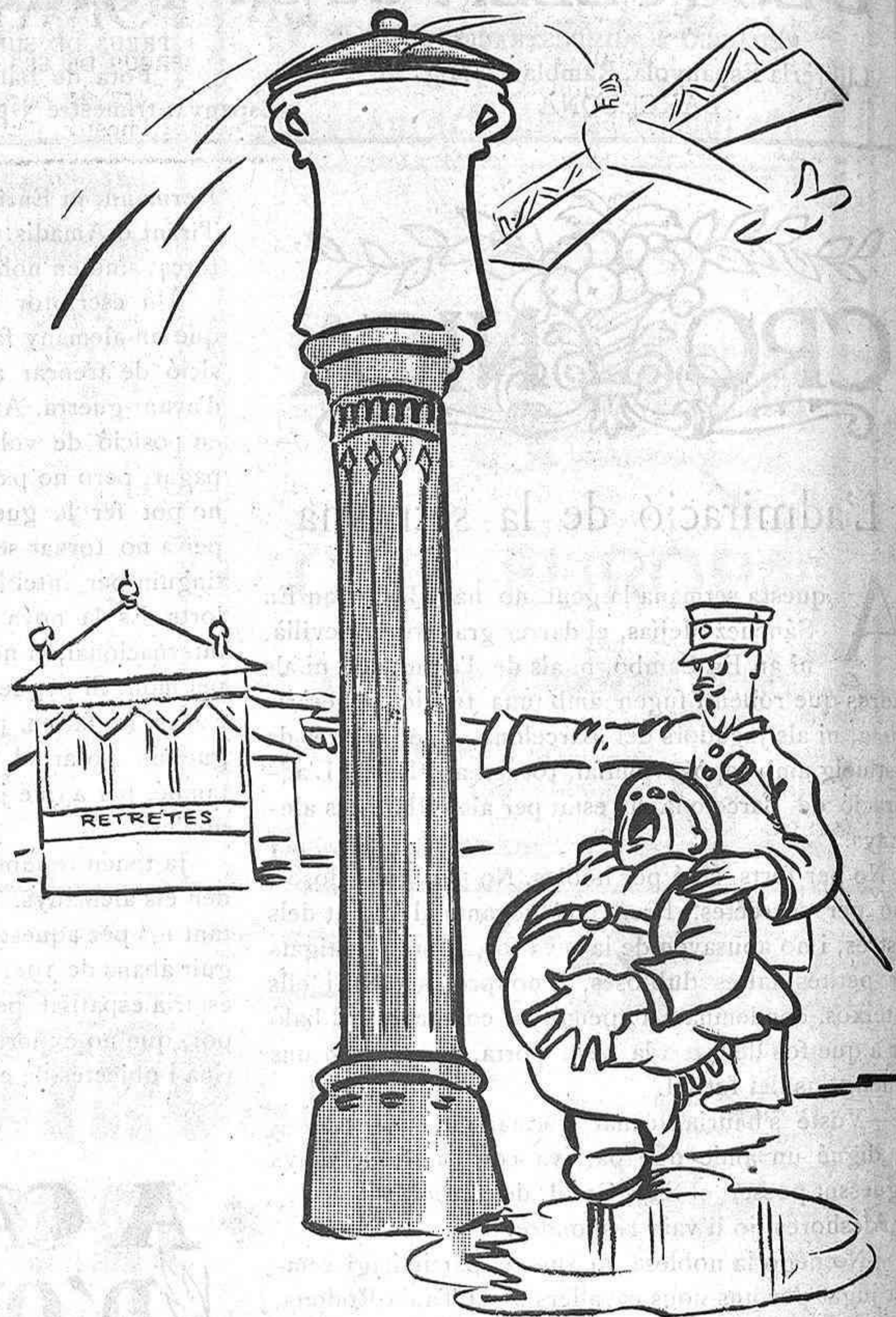
El culpable

A Puigcerdá ja n'han trobat. És En Cambó. En totes les coses hi ha un senyor culpable que no té culpa, i en aquest cas és En Cambó.

Ha parlat amb els francesos. Vol que sigui d'ells l'estació, a canvi de que vagi a càrrec dels francesos la tracció elèctrica.

Els enemics d'En Bertrán i Serra són els que afecten creure més en l'intervenció d'En Cambó. Però un d'ells, intel·ligent, va dir-nos:

—Ja veurà. Sempre fa falta un home que s'emporti totes les culpes. Ara és En Cambó. Abans era el clero.

ELS NOUS FANALS

—Oiga usted, que esto no es un retrete, sino un llum.
—Como veo que los aviones también hacen sus necesidades!

::: POTI-POTI :::

Barcelona fa el macu

Diuen que Barcelona és un centre expenedor de cocaïna. No té res d'estrany. De Barcelona no ens estranya res. Ahir assassinats, avui atracos, demà qui sap?

Barcelona ha fet un salt tan gran que ha perdut l'equilibri. De l'escudella i carn d'olla ha saltat a la cocaïna, del *patronato cristiano* al sindicalisme.

Barcelona fa el macu. I quan un fa el macu, ningú sap del que és capaç. De badar-se el cap ell mateix o de badar-lo al primer que es presenti.

Afinitats

No sabem ja si aquests senyors del teatre líric català ens prenen el pèl o què. Ja és ben cert que amb humoristes un no sap mai on va. Ara ens anuncien que faran *La Passió de Nostre Senyor Jesucrist*, aquella famosa xaronada en la que Jesús parla com el Saldoni i la Mare de Deu com la Margarideta. I ens parlen de la espontaneïtat de l'obra i de la seva força dramàtica!

Ara ens comencem a explicar que En Francesc Pujol digués que el teatre català era una poca-solta. En aquest món tot és qüestió d'afinitats. La xaronada crida a la xaronada. Qui ha posat en vers el llibre de Job, amb aquells versos desgraciats i miserables que volien ésser populars i eren senzillament tontos, s'ha

de fondre de delectació amb els versos de la *Passió*, l'obra mestra del xabacanisme, de l'època en que ha sigut més fonda la decadència literària catalana.

Anant per aquests camins, com acabarà això del teatre líric català?

Sense subscriptors, ha dit algú, imitant la resposta d'aquell editor a l'Altadill, que li portava una part d'una novel·la molt maca, molt maca i sensacional, però que encara no sabia com acabaria.

Aquí, *sense subscriptors*, vol dir sense públic, naturalment. Però no ha mancat qui ha dit encara unes paraules més justes:

— Com acabarà? Fent al cap de dos mesos *Els allotjats*, novament arreglats per En Francesc Pujols, està clar. O potser amb la traducció i adaptació a l'escena catalana, amb versos per l'estil dels del Job, del *Don Pascual o la prostitució*, que fins ara resulta ésser l'obra mestra d'un escriptor cèlebre com a filòsof i com a humorista.

Des de Itàlia

ARRIBEM A VENTIMIGLIA

Si bé fa anys que sentim dir que no hi han d'haver fronteres, com que encara n'hi han (i n'hi ha per a estona si no vé cap terrabastall), tenim de passar per aquest trasbals que se'n diu administratiu, de que vos palpin les butxaques, de que vos facin pessigolles, els homes o carrabiners; que vos escorcollin les maletes i de fer cua a la duana, tenint compte a no esclafar els peus dels que dormen a terra esperant; de que vos mirin aquell retrat que vos han fet a l'aire lliure, sota el monument de Colón, i que per fi vos diguin: *Avanti*.

Tornem a ésser a Itàlia al cap de temps. No hi entrem amb aquella il·lusió dels vint als vint-i-cinc anys, que un porta el cap ple de somnis, i va un xic curt de butxaca. El temps és un mata entusiasmes. Els paisatges, els monuments, els llocs històrics i fins els museus, un els duu tan dintre com ells són fora; un els veu abans d'haver-los vist; i molts cops la imaginació va més lluny que la realitat, però sigui com vulgui, sempre Itàlia serà un lloc per a fantasiar, i an el món el que no fantasia perd el temps d'un modo miserable.

Això fantasiem anant en un tren d'aquells que se'n diuen cerimoniosos. Té tants modos el tren que ens duu, que no veu un poble, per petit que sigui, que no s'hi aturi per a saludar-lo. Parla amb el quefe d'estació, recull els que hi han a l'andèn, es mira el rellotge i el meridià, encaixa amb el poble i tira

enllà, fins a trobar el de més amunt i aturar-se altre cop, i visca la calma!

Aquesta calma, és clar, ens dona temps per a veure el paisatge que anem passant, i dient que'l paisatge és mediterrani, és ja fer-ne una lloança. El mar és blau, com té per costum, quan no intervé el núvol o la boira a malmetre-li el color i destenyir-li les ones, i en tocant a lo que en diem terra, amb dir que és la costa d'*Azur* ja no n'hauríem de dir res més, que no hagin explicat els Baldekers. Afigurin-se els que no hi han estat, que el Tibidabo s'extengués un centenar de quilòmetres, prop de l'aigua, i que Caldetes tingués la mateixa llargària, ajudada de Vallcarca, de Pedralbes i dels Josepets. Les torres hi són a milers: de blanques, de color de rosa, d'ex modernistes, d'espartanes, de tirant a grec, de tirant a gòtic, de tirant a Pompeia, de tirant pel cap que volen, o sia diguem-ne de caprici, d'aquelles que l'amo s'empeca per a estalviar-se l'arquitecte, i unes damunt de les altres disputant-se la vista a metres. An els jardins hi creix la palmera del desert, per més que creiem que en el desert no n'hi han de palmeres, i com que aquestes hermoses costes no en tenen res de desertes, hi són a mils, i encara n'hi naixen; i com que de Niça a Gènova els francesos han *votat* que eren països càlids, hi planten plantes tropicals, tan tropicals que an els tròpics es morrien de calor, i com que aquí a vegades hi neva, el taronger, el cactus, l'heliotropos, l'*africanus* i el *patagónicos*, els tenen d'abrigar amb flassades així que cauen les fulles, i qui diu les fulles diu els arbres. L'única planta que no mor mai en aquests llocs, és la ruletis casinària. Per a aquestes sempre és primavera. La reguen amb or, i *avanti*.

Avanti anem, i en essent a Gènova el tren que tenim de canviar també deu ésser dels prudents perquè arriba dues hores tard, però el que prenem, ai, fillets meus!, ja sigui que el maquinista fos un home de gènit ràpid o que l'esperessin en alguna Junta de sindicats ferroviaris, es va posar a córrer d'un modo que era una desesperació. No respectava estacions, ni bufets, ni ponts, ni túnels. Allò era un atac a la via i la sort era que anant de nits, no sabíem on ens portaven i anàvem resignats al *choque*.

Per fi va parar-se, i com que el rètol deia «Pisa» i ens recordava altres vegades que havíem estat a la Ciutat morta, vàrem baixar a veure el «Campo Santo».

Aquest «Campo Santo» no el descriurem perquè d'això se'n cuiden les «guías». Està com sempre. Com encantat. Veient passar els segles i els segles, anant-se esclarissant els frescs, com tot s'esclarissa an el món, fins que's borren i anem per uns altres. De pas tornem a saludar els àngels de Benozzo Gozzoli; els conqueridors de Pisa, i, sobretot, el triomf de la mort. Uns cavallers que van de platxeria i es troben amb tres morts extesos al mig de la carretera: un bisbe, un cavaller i un seglar, lo que prova lo poc que som, lo poc que valem i lo menys poc que anirem valent.

L'ÚLTIMA SESSIÓ DE L'AJUNTAMENT

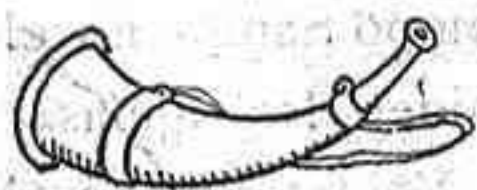
Fent patrial...

L'amic Guiteras, que vé amb mi, s'entusiasma amb una estàtua titulada «L'inconsolable», que certament és hermosíssima per l'execució i el sentiment. Això de dones *inconsolables*, es van acabant cada dia més. Això que hi hagi una dona que plori des de tants segles, quan hi ha tantes *consolables*, tantes vidues que al cap d'un any troben consol amb el nou entrant; tantes que no s'han casat, perquè no han trobat la *proporció* o que's tiren els mals a l'esquena, és una cosa que realment dóna idea d'immortalitat, lo que prova que'l dolor per a ésser llarg ha d'ésser de marbre, o bé que la carn és una esponja que fins arriba a eixugar les llàgrimes.

Amb aquesta impressió un xic filosòfica, tornem al tren i arribem a Roma a l'endemà a la matinada de l'horari italià, que és més matinada que'l d'Espanya.

I encara no havem vist cap fascista.

XARAU

Si volguessim fer un robo...

Barcelona té un atractiu més que juntar an els molts que ja tenia i que no sabem perquè l'Atracció de Forasters no l'explota. Aquest atractiu que es podria anomenar «La badoqueria policiaca» o «El pispeio libre», vé d'un quant temps ençà donant a nostra ciutat una

tràgica fama, que no deixa d'ésser fama suggestiva, doncs jo vos puc assegurar que mai dels mais nostres periòdics havien obtingut fora de Catalunya una tan esplèndida renda. Els nostres periòdics són devorats per igual a les grans i petites ciutats, com als pobles i poblets, per tots xics i grans, enfeinats i desenfeinats, doncs qui té feina la deixa per a llegir l'etern folletó de nostra vida barcelonina, que ja ens vé a resultar una mena de pel·lícula americana, amb tantes «jornadas» i sèries com dies té la setmana, i quin fi és més difícil de preveure que el d'una revista d'En Montero.

Avui t'assalten un estanc, sense fer cua sisquera, ahir robaren un tren, abans d'ahir una tartana amb cavall, cotxero, guarniments i jo que sé quants mils duros en calderilla; demà si a nostres lladres els vé bé s'emportaran l'estació del Nord, amb quefe, empleats, màquines, vagons i fins les vies, i tot plegat ho vendran a un drapaire qualsevol a pes de ferro vell.

I per qualsevol d'aquestes coses, vos penseu que es necessiten gaires amoinos? Doncs no vos ho penseu pas. Solament vol una mica de bona voluntat, una pistola que tingui la pinta un xic de *cuidado*, és a dir que faci respecte i després saber fugir. Res més. I no ho dubteu, i si no en teniu prou amb la meua paraula fem-ne la prova.

Tu i jo, lector, farem un robo; no t'esveris!, el farem dins la teoria però no dins la pràctica. Veuràs que bé en sortirem. Ni tu ni jo ho hem fet mai, però semblarà que'n siguem mestres, ningú després d'haver-lo fet seria capaç de dir que nosaltres siguem neòfits. Tu com vesteixes? Bé? Amb sombrero de palla de pocs dies i sabates de xarol? Doncs bé, anem cap a l'«Excelsior» o al «Principal», i allí entre «cocktail» i

«cocktail» tirarem plans. Que vas amb gorra i sabates negres o rosses però que no són de xarol, no t'amoïnis!, anirem al «Catalán» o al «Palacio de Cristal»; sortosament a nostra Barcelona hi ha de tot per a tothom. Ens trobarem, doncs, per allí entre set i vuit en quiscun dels nostres xirois cabarets. I allí que serem començarem per tirar els nostres plans. On anirem a fer el nostre fet? Si tu no tens cap idea d'allí on podem trobar prou pessetes perquè ens paguin el tret, ja t'ho diré jo.

Ens en anirem davant de qualsevol Banc d'aquests que tenen com a ventre unes grosses caixes de cabals ben replena de bitllets, i seguirem al primer que surti carregat i confiat amb el sac al coll, perquè és qüestió de no perdre el temps i anar a la segura. El seguirem i així que arribi a un lloc que ens sembli de confiança ens treurem les eines de la butxaca i amb tota sang freda i bons modos, doncs el lladre de Barcelona s'ha acreditat per la seva perfecta educació, li obligarem a que ens dongui els quartos i tu per la teva banda i jo per la meva ens en anirem tot tranquils donant-nos tot cridant l'adreça d'on anem, doncs no dubtis de que la policia, que és molt viva, quan la víctima li digui que hem dit «A les sis a tal lloc», ens buscarà a un altre, per allí a quarts de set.

Si hem robat paper no cal que'ns amoïnem; tants tu i tants jo. I si hem fet plata, anirem a qualsevol lloc on s'hi jugui i la descanviarem. Res, no t'amoïnis, si no costa res això de treballar només que un dia cada mes.

Ah! i si quan ja hem tirat els plans, allí en aquell cabaret alguna d'aquelles nines falsificades ens demana que li paguem un vestit o bé una pell ara que vé l'hivern, li prometerem que d'aquí uns quants

dies, quan hauré acabat un negoci que portem entre mans, no ens en descuidarem, que s'en refii.

Bueno, si ho vols ja ho saps, només tens que avisar, perquè no ens té de passar res, rebrà tothom menys nosaltres; estigue'n segur, *la policia és molt viva*.

BOLVA

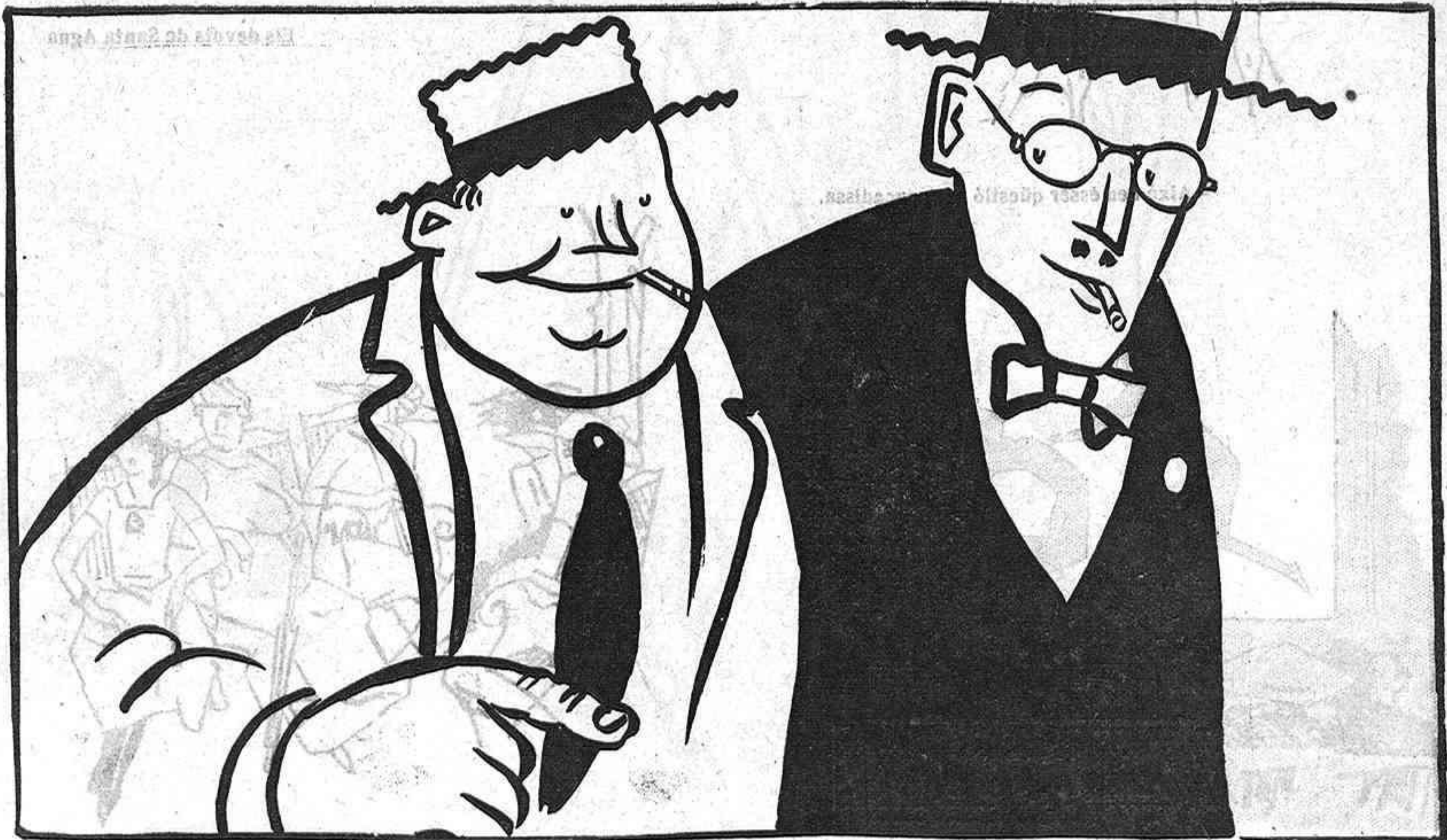
Les acaballes

S'acaba anà-i-vení a la mateixa hora;
s'acaba la tertúlia de la fresca;
també s'acaba tot allò que engresca,
i ens conta aquell veí o la llevadora.

S'acaben les menjades al defora
amb dalit de tauró, tresca que tresca,
i aquell foc d'encenalls, ruent com esca,
d'un amor estiuenc pres amb fitora.

Es mig setembre, ja hi ha hagut tronada
acompanyant a qualque gotellada,
que'l dó ha tingut d'abatre als forasters.
Al lluny, ja veig venir les castanyeres,
d'un temps tristori heralds i missatgeres.
Ja s'acaba l'estiu, també els diners!

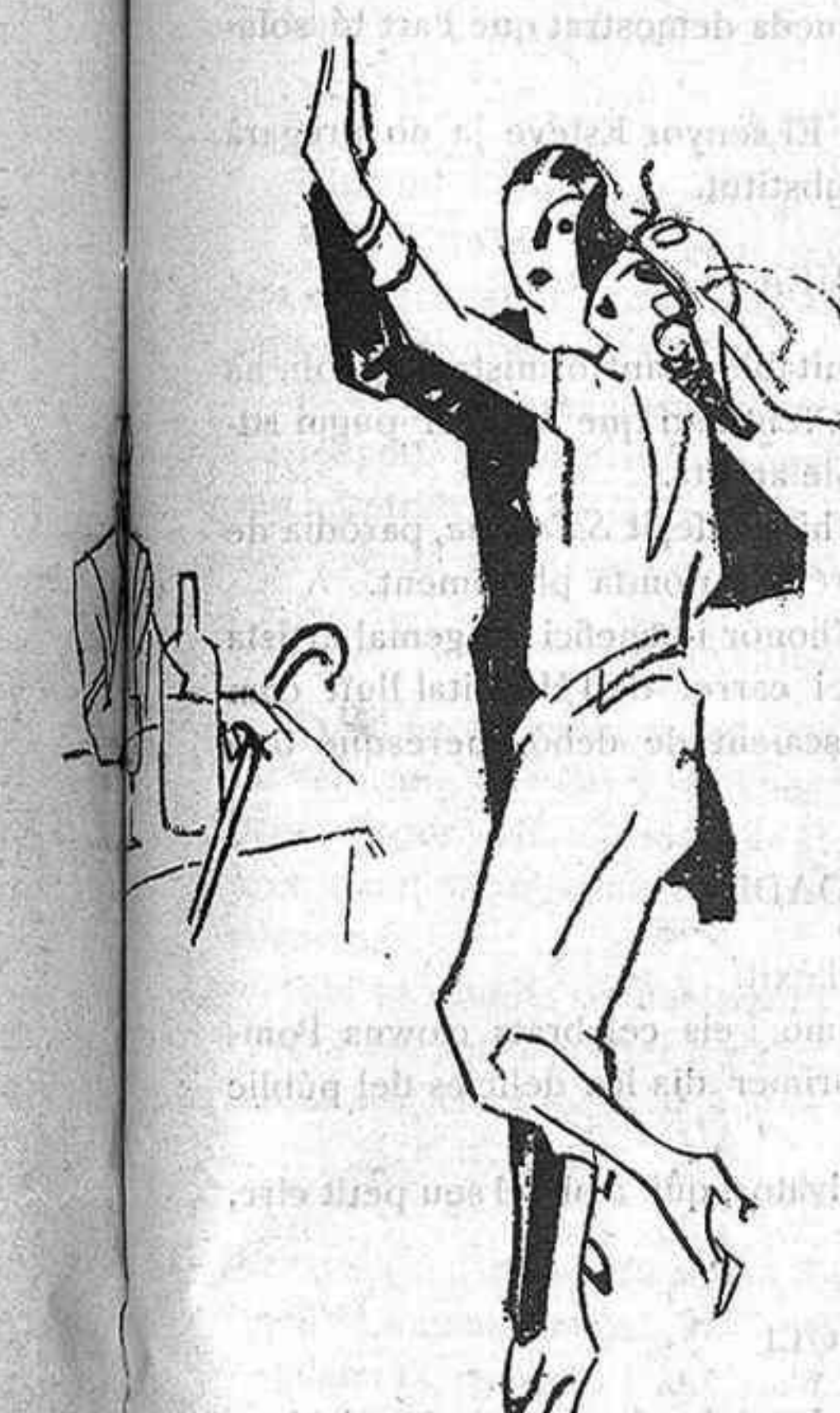
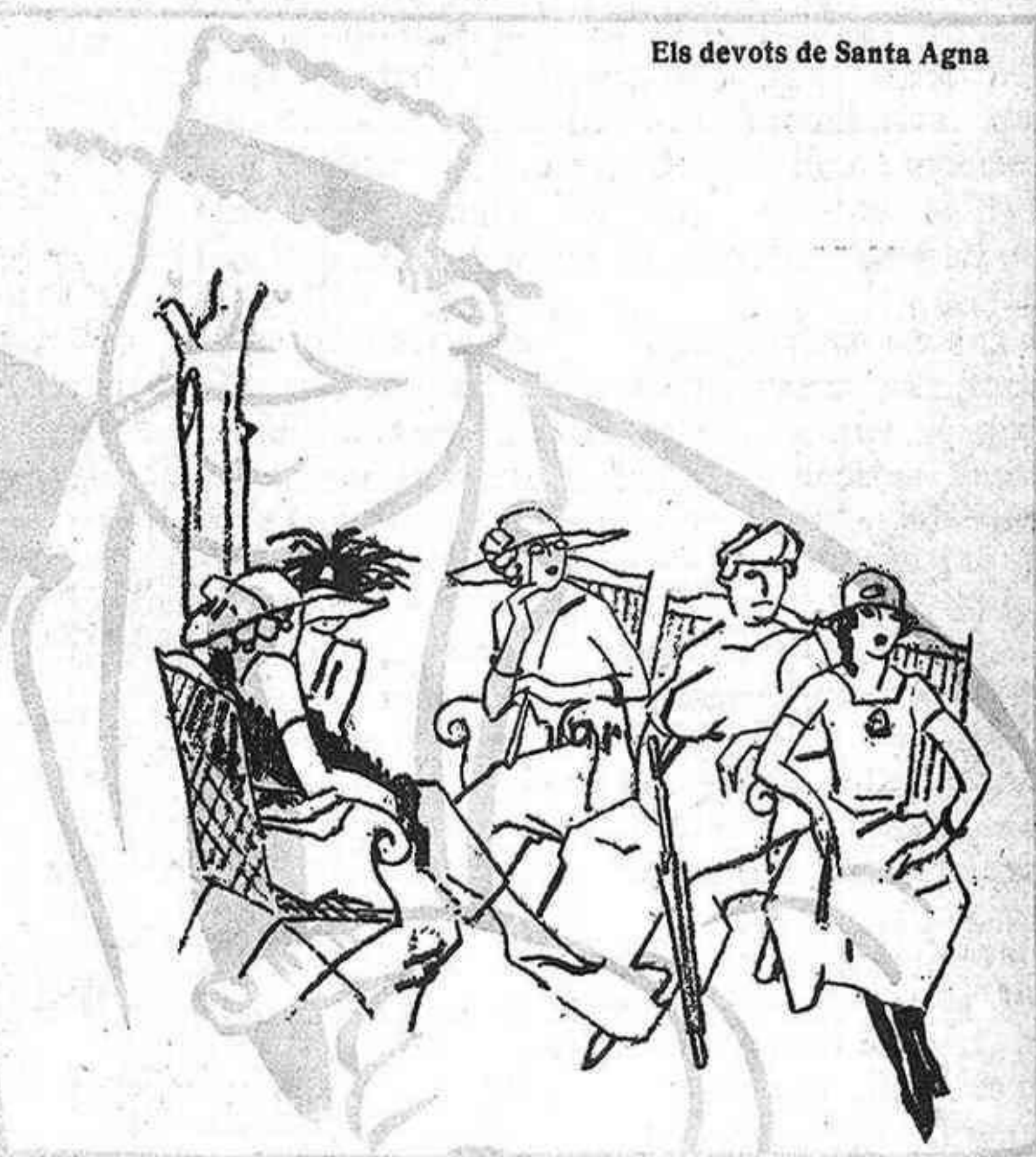
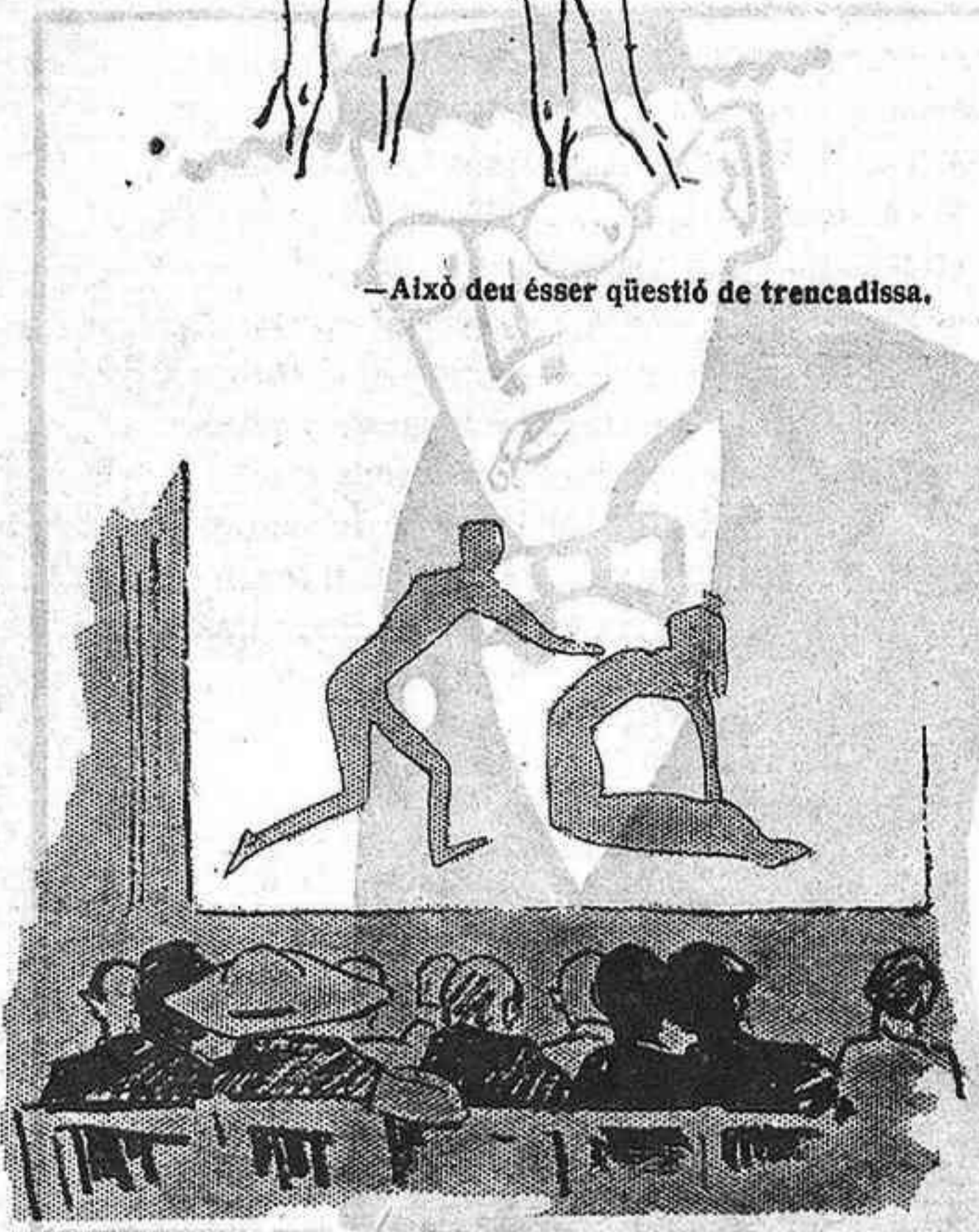
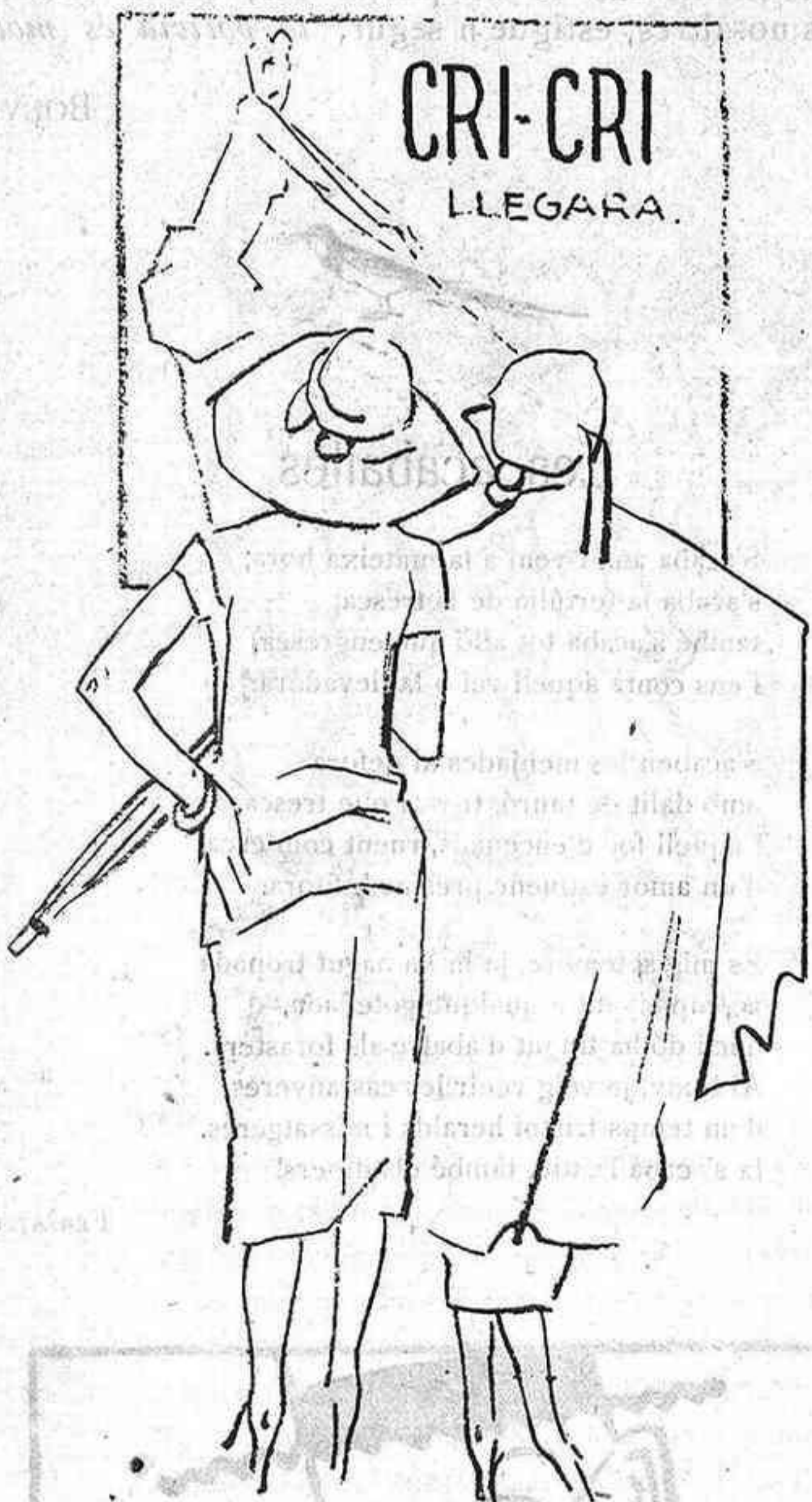
FERÈSTEC

CANVI DE TEMPS

—Ja s'acosten aquells dies en que val més una capa que un barret.
—Sobre tot si el barretés de palla!

COSES DE BARCELONA

«Llévame al cine, mamá!»

Esperant el promès en el Passeig de Gràcia

Amor i Kampany

El gos filòsof.—Ja sé on anirem a parar.

LA VAGA

La vaga, no; hem de dir l'ex vaga, la que ha sigut, la que ens ha omplert d'angoixa i ens ha deixat reposar.

Finí la vaga. Perderen serietat les cares, es somrigueren mutuament les forces contràries i vingué l'abraçada de la pau, i qui diu una abraçada diu una firma i junt amb la firma el cobrament d'uns honoraris de problemàtica cobrança, i aquest és el punt capital.

Han triomfat els nostres actors. Una vegada més ha tingut raó l'adagi de que l'unió fa la força. Una vegada més la victòria s'ha decidit pel proletariat.

S'ha solucionat el conflicte teatral sense que hi hagin intervingut les autoritats. Es dir, autoritats, sí; autoritats teatrals, autoritats de prestigi, de pes. El senyor Ortas ha obtingut un triomf personal.

L'ATEMPTAT CONTRA EN CAMBÓ

- Ha sigut una perdigonada...
- Es veu que aquest home va perdent importància.

Es natural. El popular actor no podia pas fracassar en una empresa que tot consistia en posar-hi una mica de gràcia, d'alegria, i d'això el senyor Ortas en té per a donar i vendre.

Els conflictes socials han entrat en una època de franca solució. Res de Govern civil, teatre «Eldorado». Res de primeres autoritats, primers actors.

Al cap i al fi s'imposa l'art. Queda demostrat que l'art té solucions per a tot.

Ara ja pot dimitir qui vulgui. El senyor Esteve ja no pregarà ni es manifestarà. Ara ja té un substitut.

ROMEA

Vist l'èxit obtingut per l'inimitable transformista Frégoli, ha sigut prorrogada la seva actuació, fent així que tothom pugui admirar el treball d'aquest admirable artista.

A les seves moltes creacions, hi ha afegit *Salamina*, paròdia de diferents obres, en la que En Frégoli triomfa plenament.

Dilluns tingué lloc la funció d'honor i benefici del genial artista italià, havent-se vist el coliseu del carrer de l'Hospital lluit com poques vegades. El programa, escaient de debó, meresqué tota mena d'aprovacions.

NOVEDADES

Continua el circ i amb el circ l'èxit.

En Rastelli segueix essent l'amo, i els celebrats clowns Pom-poff, Teddy i Emil, fan com el primer dia les delícies del públic amb llurs xamosos acudits.

Darrerament debutà Mme. Salvator, qui amb el seu petit circ, obtingué un sorollós èxit.

TÍVOLI

La revista *Que és gran Barcelonal* ha fet la seva aparició en aquesta casa.

La companyia que dirigeix el primer actor Lluís Calvo, és l'encarregada de representar-la i l'encarregat de l'èxit l'Avellí Galcerán, que cada vegada és més aplaudit en el famós *Nandu*.

El «Tívoli» des del primer dia que's veu ple i no cal dubtar que això serà cada dia.

POLIORAMA

Ha reanuat la tasca la companyia Güell-Tudela-Asquerino tan favorescuda pel nostre públic.

S'han posat en escena, entre altres, les obres ja conegudes, *La fruteria de Prutos* i *La loca aventura*, amb la mateixa acollida de sempre.

ESPAÑOL

Ahir devia inaugurar la temporada amb la presentació de la *refocilante* companyia del simpàtic Pep Santpere, amb el vodevil en tres actes *La Rectoria*, original d'En Lluís Capdevila.

No som a temps a parlar-ne. Ho farem la setmana entrant.

CÓMICO

Dissabte debutà la companyia Rojas-Caparó, que amb tantes simpaties compta entre el públic del Paral·lel.

S'estrenà la famosa obra d'En Sardou *Madame Tallien*, drama històric en quatre actes.

Obtingué un èxit difinitiu, lo mateix per les belleses que conté, com per l'encertada interpretació, sobressortint el treball de la senyora Caparó, senyors Rojas i Sierra, essent digne d'elogi el treball dels demés.

La presentació acuradíssima, veient-se la mà de l'expert i simpàtic Alfredo.

Predim a la companyia Rojas-Caparó, feliços èxits.

BOSQUE

Diuenge actuà an aquest popular i favoregut teatre la companyia d'En Caballé, que sota la direcció d'En Patrici León empenrà una «tournée» per províncies.

Posaren en escena *La Dogaresa*, *El pájaro azul* i *Poca pena*, obres que tan bé interpreten la Lloró i la Saus, i En Caballé, León i el simpàtic Rafel Díaz.

COMEDIA

Dissabte i diuenge es representà la famosa obra, *Zazá*.

Mereix un sincer elogi el treball de la senyora Maria Callejas, qui sapigué sentir admirablement el difícil paper de *Zazá*, matitzant-lo amb tota delicadesa.

El senyor Fornaguera, contra la seva costum, força insegur. La senyora Monasterio i el senyor Trull, bé. Els demés completaren admirablement el conjunt, cosa que'l públic que omplia la sala premià amb llargs aplaudiments.

PRINCIPAL-PALACE

Pròxima a començar la temporada de tardor i a punt d'acabar les reformes que per a la revista *Cri-Cri* es porten a cap, l'empresa disposà l'inauguració de l'aristocràtic cabaret en que, després d'importantíssimes reformes, ha quedat transformat l'antic «dancing».

S'hi ha reunit, veritablement, el màxim de confort i art, essent el propòsit fer-hi passar les més aplaudides artistes i les més notables atraccions, cosa de la que no hi ha pas que dubtar.

MUSIQUERIES

Han quedat definitivament fixades les dates de la pròxima sèrie d'audicions simfòniques que prepara en el Palau de la Musica Catalana l'Orquestra Pau Casals, baix la direcció del seu mestre fundador. Constarà de sis concerts, dels quals, quatre tindran lloc a la nit, precisament els dijous de cada setmana. Els dos concerts restants, tindran lloc el diuenge a la tarda. El concert inaugural serà el dia 12 del pròxim octubre i els següents els dies 19, 26, 29 i 2 i 5 del mes de novembre.

Esperem que'l públic correspondrà a l'esforç de la nostra primera Entitat musical.

L'AMO DEL «PRINCIPAL PALACE»

Disposat a fer ballar mitja humanitat per a divertir a l'altra mitja.

de 90 kilos, com a bon alemany, guardava el «marc» amb més cura que si fos una unça d'or i fins En Samitier, que ara es deixa «bigoti», va tenir que deixar les filigranes i dedicar-se a la caça d'alemanys.

En Bruguera va tenir dues tardes que si segueix per aquest camí aviat el podem nomenar porter de la «futura Exposició de Indústries Elèctriques», perquè a valent no el guanya ningú, ni En Pich.

El diuenge hi hagué tal gentada que fins el públic va invadir el camp i es va assentar a terra per a veure com pencaven En Piera i En Sagi-Barba. Total: que ara ens resulta que els alemanys a més del pa de K. K. saben jugar al foot-ball amb tanta *maestria* com els anglesos i els espanyols.

També els hi tinc que comunicar una nova: Ara En Foronda permet que els passatgers que vagin als partits de foot-ball puguin anar sobre la teulada dels «tranvías»... Aviat els veurem anar fins pels cables aeris. Tot són avenços, no els hi sembla?

Total: dos partits magnets i un tip de patir a la plataforma d'un tramvia, o més ben dit, d'una caps de galetes.

Júpiter - Europa

En el camp dels jupiteristes se jugà aquest partit que va resultar bastant interessant, i En Cros va fer el primer goal i En Mauri d'un «penal» va lograr el de l'empat. Aquest mateix, que

FOOT-BALL

Una altra volta hem tingut dos partits més càios que la Laura Santelmo—la posem com a cosa ben feta—entre alemanys i catalans. L'equip foraster va ésser el «Spelvereinigung»—sabem que més de dues dotzenes d'aficionats han estat més de trenta hores estudiant-se aquest nom i encara no el saben ni el sabran—i el F. C. Barcelona.

Fillets de Deu quins tiparros!, semblaven bous; els nostres com a bons que són, varen treure's la por per un rato i varen apretar més que unes sabates noves i pogueren fer un bon paper, i fins, el primer dia, els varen guanyar per dos goals a un; ara que el segon dia es varen tenir que acontentar amb un empat, i bon profit En Gracia ja procurava entrar al porter, però si si, l'estaven verdes! perquè En Lhormann que es un tio que fa més

es veu que estava de bones, va fer el segon i per últim En Cros va obtenir el de l'empat. I com que els dos bandos són uns bons nois no en varen fer cap més. Què hi farem si són així!

Unió de Sans — Unió de Girona

A Sans varen anar a jugar els gironins, que per primera vegada venien a la nostra ciutat a jugar, i malgrat de no ésser cap equip de valua varen fer el primer goal ells, però En Costa, que per lo vist no li «costa» gaire de fer goals, va fer el de l'empat. Després En Feliu en va fer un altre i va acabar-se el partit.

Per al dissabte i diumenge

Segons ens anuncien, per a demà i diumenge tenim una altra volta als alemanys de dispesers, però ara venen per a jugar amb l'Europa, que també vol demostrar a l'afició, que els seus jugadors són uns «tios» i es volen veure les cares amb els ex súbdits del Kaiser. De moment sabem que és un equip que farà soroll — no es pensin que siguin pianoles, eh! — doncs compten amb set jugadors internacionals... i amb els dits els goals. Recomanem al amic Matas que, si de cas, faci posar la xarxa al davant del goal, sempre és una mida previsorosa.

També li recomanem que ens guardi una localitat per a que amb el ple que hi haurà serà cosa de pendre totes les precaucions.

«Con que», amic llegidor, fins demà en el camp de l'Europa que ens hi veurem.

NATACIO

En la piscina del C. N. Barcelona es venen celebrant els campionats de Catalunya de «aigua» amb força èxit i molt mullader. Els campions són L'Estapé, En Tusell, L'Arruga, que tant se'ls-en-dóna mullar-se com pendre un xocolata amb «melindros».

BOXA

El dimarts a la nit tingué lloc, al «Iris», la vetllada anunciada a base d'En Sáez-Alís.

Quina gentada! Feia goig la sala, al menys an En Prat, l'organitzador.

Començaren les «bufes» En Cortés i Laplana; però com que En Cortés té per mans dos «picadors», va guanyar, per punts, a Laplana amb molta «cortesía» i encara li va demanar perdó.

En Vonna i En Ruíz, varen fer el combat de la nit; quina «boletada», es coneixia que estava plovent, perquè els «bolets» que's varen pegar aquests dos varen ésser grossos i ben fets. Va guanyar

En Ruíz per punts; En Vonna va fer «bon-na» lluita malgrat de perdre.

En Blind i En Villar, varen ésser els que's varen «pinyolar» com homes grans. El primer des de que està més grasset sembla que pega més que el «sindeticón» i vàries vegades que s'acostà al «billar» va fer carambola i «punts», per això va guanyar.

Per últim En Sáez i l'Alís varen sortir a fer-ho i el combat va durar fins al onzè «round» que En Casanovas va desqualificar a l'Alís *por abandono injustificado*. El públic va cridar, es varen cercar metges i nosaltres que tenim una debilitat pel «llitet» ens en anàrem a fer «nona», tot palpant-nos la cara per a veure si teníem algun «nyanyo».

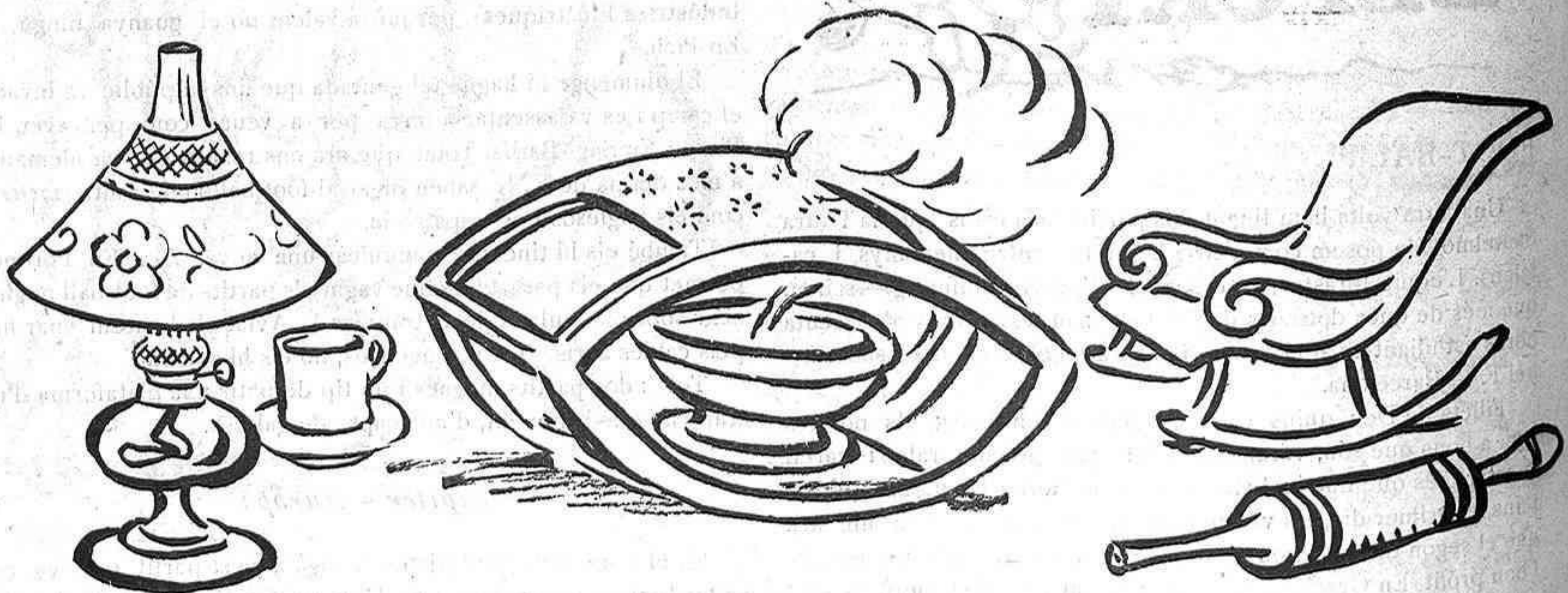
NOLUS

CATALANS DE FORA

Tinc al damunt de la taula una colla de papers, o diem-ne periòdics, arribats del estranger, i que em donaran matèria per a complir el meu comés, parlant dels nostres artistes que allunyats del seu terror van fent art, amb tanta grapa com profit, tot mereixent que la premsa els dongui *bombo* que és el que els hi agrada més.

Deixant apart la escollida manifestació d'art, que a la terra dels formatges s'hi prepara actualment per part dels nostres artistes amics a més no poguer d'anar tan lluny com es pugui, i tornant a aquells papers de que parlava al principi d'aquest romanç cançoner, trobo a *La Revue Moderne*

L'EXPOSICIÓ DEL MOBLE A MONTJUIC

un elogi molt ben fet
de certa *Natura morta*
que a Madrid tingué *succés*
amb motiu de la darrera
Exposició que hi hagué,
i qual pintura és deguda
a un artista ben discret,
l'amic Antonet Rigau
prou conegut vulgarment
per el pintor de *Sant Roc*
perquè el Sant el protegeix.

La *Germanor* de Santiago
de Xile, porta també
un quadre d'En Palmarola
amb el bombo consegüent:
es diu *Manoles al palco*,
i es veu que està molt rebé;
ademés les tals manoles
tenen totes bon pamet.

Als diaris de Buenos Aires
arribats darrerament
hi trobo que té un gran èxit
l'exposició que hi ha fet
de ses obres *En Fargnoli*
que és un artista molt llest
per a treballar la fusta
i decorar-la després;
també veig una revista
de Buenos Aires mateix
molts dibuixos d'En Perico
Roca i Marsal, el qual és
professor d'aquella Escola
de Belles Arts, i també
autor d'*Anteo*, una obreta
que allí fan servir de text.

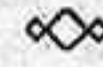
De l'*Aracil* i *En Badia*
sé que van seguint a peu
la seva *Volta a l'Espanya*
amb el llàpiç i els pinzells,
i que en la Roma gloriosa
i temple de l'art etern,
encara ens hi representa
el gran Antoni Fabrés.
I prou ordres, que s'acaba
la imaginació i el paper.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Per lo que's veu, la policia de Madrid és un xic més viva que la que'ns envien cap aquí. Allí fa cosa de vuit dies que varen fer un robo bastant important i a hores d'ara ja han agafat als lladres. Aquí fa un bon xic més de quinze que s'assaltà el tren, i una mica més cap aquí varen robar a un estanc, i encara és hora que's té d'agafar a ningú.

Que'n són de vius aquests senyors de la policia!

El «leader» del nacionalisme falsificat, senyor Cambó, ha sigut objecte d'una espècie d'atemptat per allí a la terra de Maria Santíssima. Però lo bo del cas és que les primeres notícies semblava que havia sigut un atemptat de debò, i després, quan anaren arribant més detalls, resultà que havia sigut un tret de perdigons. Es veu que l'andalús que feu el fet, deuria ésser un humorista, i digué:

—Mira un pardal, «caza menor», engegum-li un tret de perdigons.

Per fi sembla que aquest bon estudiant, que és l'ex gran emperador del Paralel, Lerroux, ha pogut sortir amb la seva dèria d'ésser advocat. Ja l'han aprovat, i pel setembre!, com als estudiants dolents. I tot justament ha tingut d'anar a Canàries, on els ha engegat cada discurs, tan dolent, que no podem arribar a capir com no l'han sospès de retòrica i lògica, doncs ha dit cada disbarat, que ja planyem a qui li compri cap plet.

No hi ha com tenir bons padrins en aquest món:

Tres peons de la brigada de conservació esmenussen pedra per a engravar un bocí de carrer d'una de les barriades de Gràcia. Dos de dits peons, encara que poc, van picant; emperò l'altre passa les hores mortes amb l'esquena dreta, *mano sobre mano*, apoiant-se al mànec de la masseta o martell, i un dels que piquen li diu:

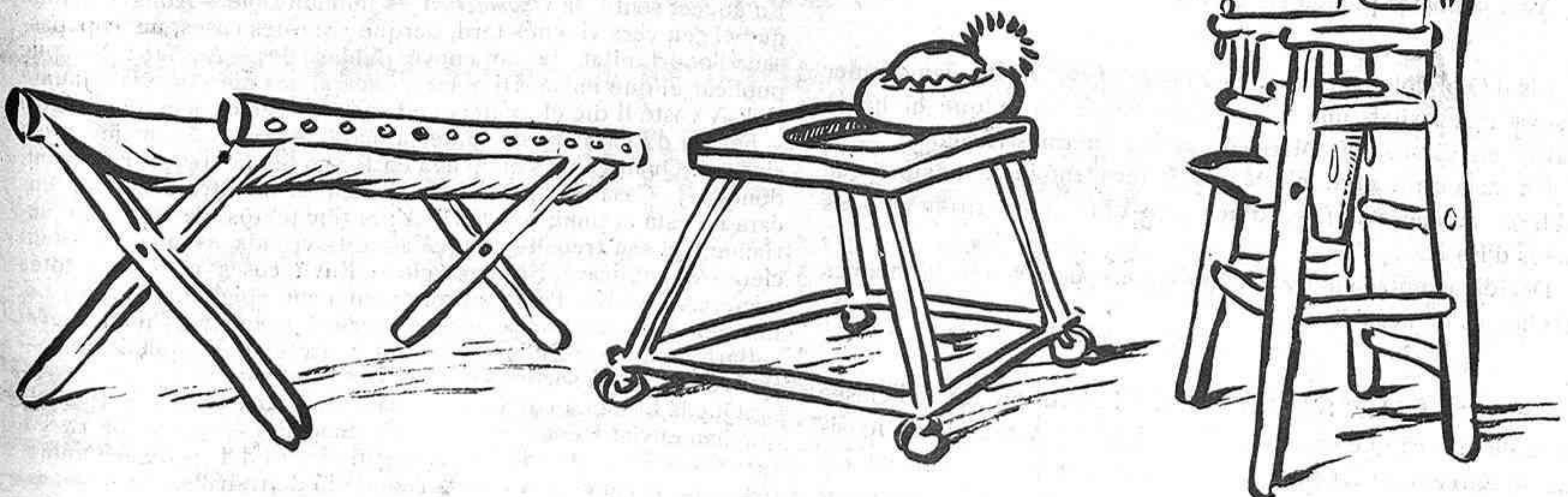
—Blai: fes l'ull viu, que si fila l'encarregat que estàs tanta estona sense fer res t'exposes a que et dongui la llauna.

I el mandra replica:

—Ca! Jo si que rai! Tenint com tinc un bon padrí me'n fum de la virolla. A tu, que no tens cap protector i que treballes, te la donaran la llauna.

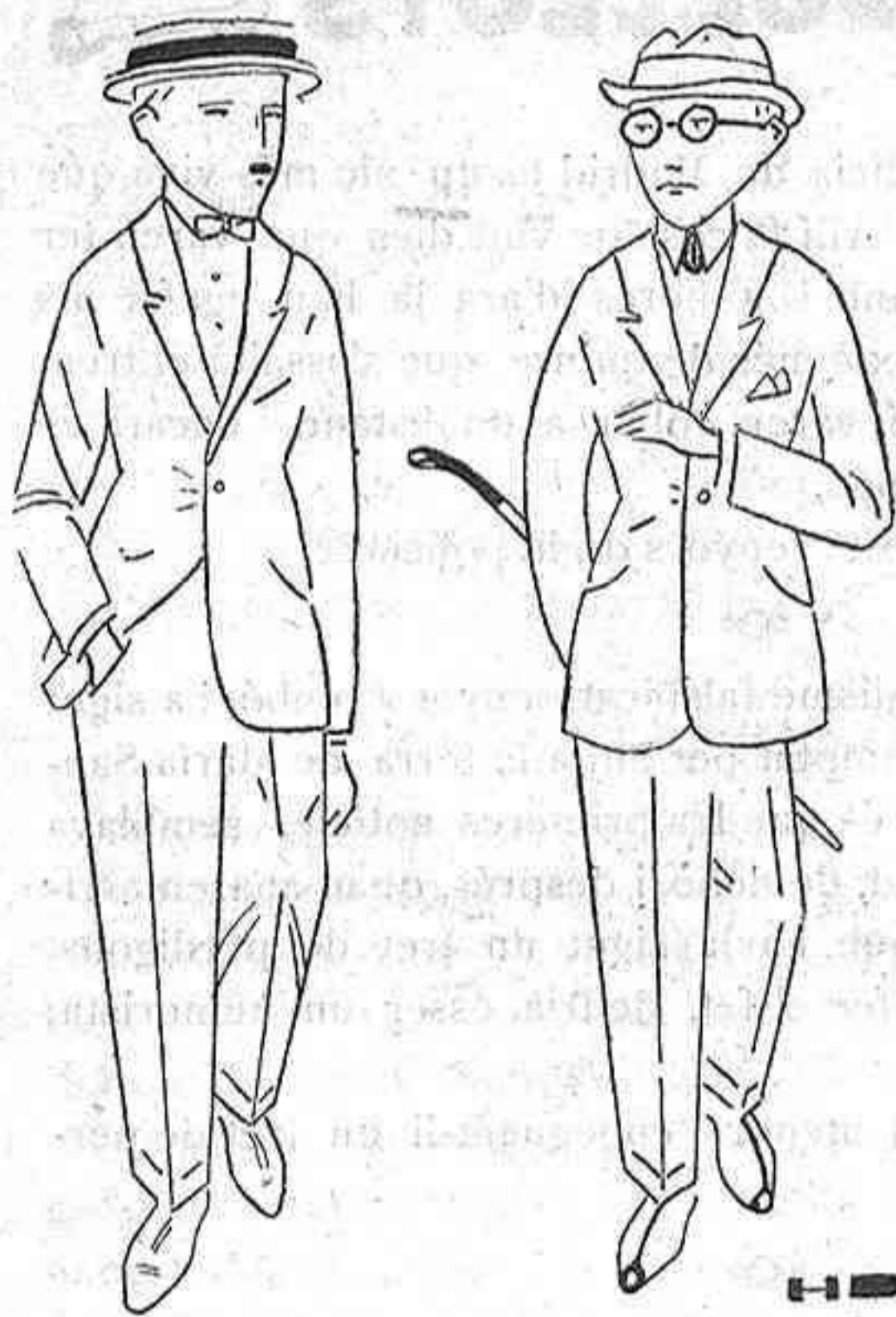
Autèntic.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEO BARCELONES

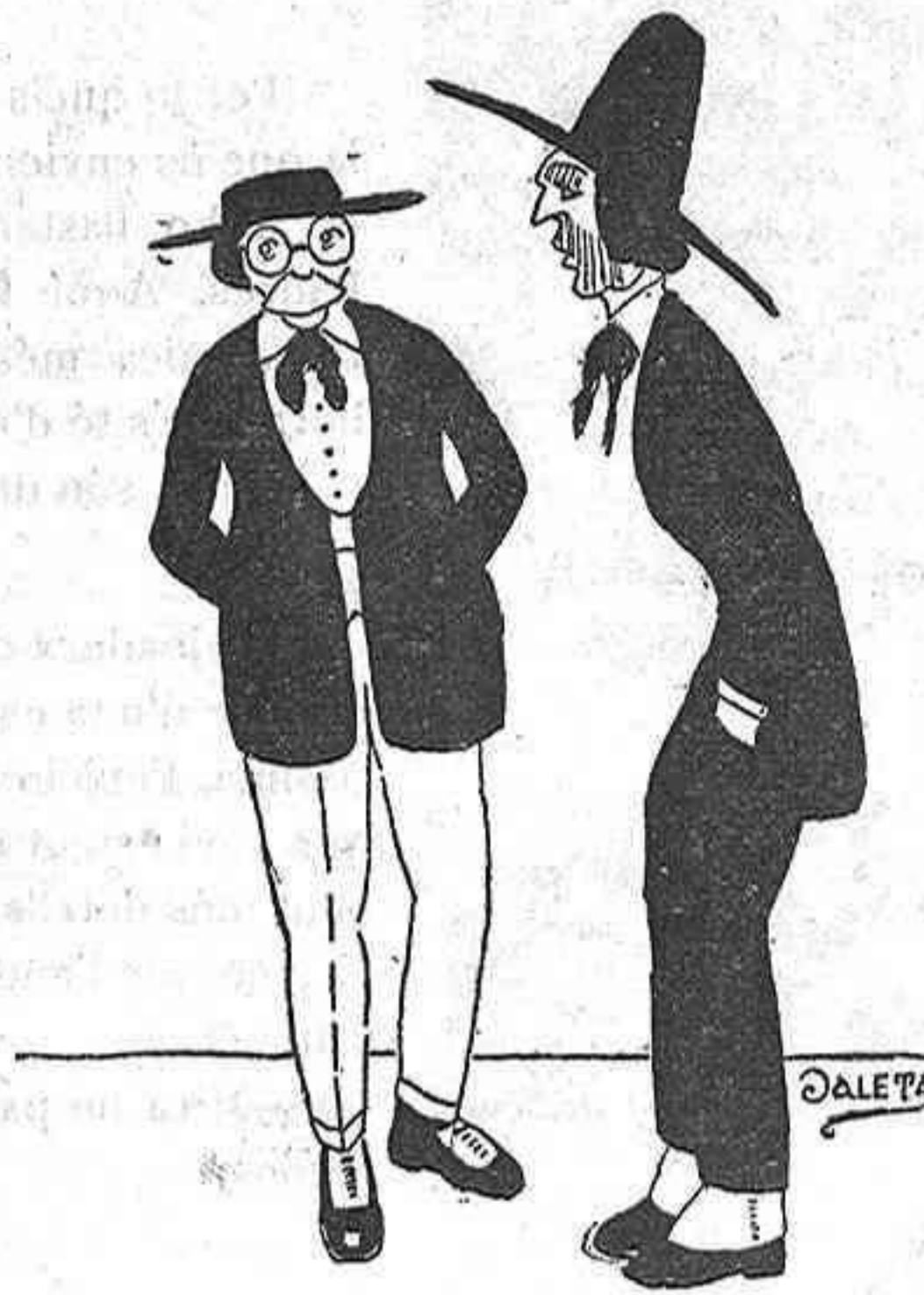

Relíquies que no tenen preu

ELS AFICIONATS A LA BIBLIOTECA
DE L'ATENEO BARCELONÉS

Dos tipus aristocràtics
(Escola Sem)

Intel·lectuals
(Escola Gavarni)

Davant l'anunci de l'aconteixement, En Guimerà queda parat.
(Escola Gustau Doré)

Un partit de... garrotades
(Escola Xavier Nogués)

I doncs, que es pensava aquest innocent que encara té la desgràcia d'haver de picar?

Tant al carrer, com dins de la oficina, com dins de les més altes comissions, com en les direccions més delicades i tècniques, la qüestió no és picar, sinó tenir bons padrins.

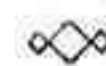
Avui ja només piquen els tontos!

Els d'Olot volen alçar en la *Fageda d'En Jordà*, famosa per la seva frondositat, una columna de basalt en la que hi haurà gravats els versos d'En Maragall cantant l'hermosa fageda.

Un negociant olotí n'està d'allò més empipat. «Sempre que voldrem arrencar un faig—diuen que diu—ens sortiran amb els versos d'En Maragall.»

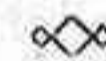
Decididament, en mort i en vida aquests poetes són els enemics dels homes de negoci!

Som a la tardor. S'acosta l'hivern i s'acosten les delicioses hores de música que ens donen les diverses Associacions musicals de Barcelona. La *Orquestra Pau Casals* ja ha anunciat els seus concerts, l'*Associació Intima* ja ha repartit el seu programa

de curs, notabilíssim. Què se sap d'aquella subvenció demanada a l'Ajuntament? Que's dongui aviat, perquè ja és sabut que els nostres burgesos no saben estimar la música i correm el perill de quedar-nos sense entitats musicals.

I poble sense música, és com ocell sense ales!

El senyor Luengo, en mig de la desgràcia d'haver de deixar Barcelona, ha tingut un gran consol: L'han visitat l'arquebisbe de Tarragona, monsenyor Vidal i Guardiola i el prelat d'aquesta diòcesi, doctor Guillamet

El senyor Luengo, emocionat i tremolós, els anava a donar una medalla.

—No, a nosaltres no—li han dit els alts clerguers.—No veu que en tenim per a vendre?...

Respostes pagades

Andresito: Un d'aquests dies sortiran les *cosetes*, i els demés s'aniran publicant.—V. Tarrida: Ja veu que van sortint les seves coses. Els epigrames els guardarem per al número dels Morts —Manel Roca i Pagés: Publicarem *Remembrança* a «La Campana». Ha de procurar escriure en un estil més senzill, més directe, més aprop del llenguatge parlat. Vostè té la preocupació d'escriure com en els llibres i això li lleva la gràcia i la frescor del que diu. En aquest sentit, la *Onomàstica* és impubliable.—Athis: Llàstima que el seu vers vingués tard, perquè aquestes coses, un cop passada l'oportunitat, ja no convé publicar-les.—Assiàtic: No puc publicar el que envia. Hi manca, encara, una mica de sal.—Jaume Rel: A vostè li dic el mateix; además els versos són tan coixos! —Ferran d'Egara: Vostè és de la casa. Aprofito la major part, sinó tot. Quan vostè s'empenya en fer-ho bé, ho logra. Endavant, doncs!—J. Casadó N.: Vostè ho farà millor un altre dia. Avui encara no està al punt.—P. K. T. A: Si tinc temps de corregir seriament el seu treball—perquè aquesta vegada és una mica deficient—el publicaré. No li asseguro. Envii coses noves de totes maneres.—Ki-Ko: Potser aprofitarem algun epigrama; lo altre no. Les pensades són bones, però els versos, perquè no s'hi mira més? —Bartomeu Ros i Bufinet. Una mica arreglat, ho publicarem.—P. Arenas: Anirà sortint.

Queda bastanta correspondència per a contestar. A tots els que han enviat treballs per a l'«Almanac de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA», se'ls contestarà d'una vegada en un dels pròxims números, quan s'hagi clos el terme d'admissió de treballs.

SIL·LABARI CATALA

per PAU ROMEVA amb dibuixos de J. OBIOLS

Publicat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Preu

Pesetes 2

Valentín Almirall

EL CATALANISMO

Un tomo

Pesetas 4'80

FRADERA

UNA PROCESION

Album de caricaturas

Precio

Ptas. 1'80

LEÓN TOLSTOY

LA REVOLUCION RUSA

Versión española de J. Riera

Precio

Ptas. 1

WERTHER

PRESBITERIO

Caricaturas

Precio

Ptas. 1'80

Francisco Pi y Arsuaga

Proceso de Cristo

Un tomo

Pesetas 1

Joaquín M. Bartrina

El Nuevo Tenorio

Rosendo Arís

LEYENDA DRAMÁTICA EN PROSA Y EN VERSO

Un tomo

Ptas. 2'40

Demà dissabte

Amb motiu de l'aniversari de la Revolució del 29 de Setembre de l'any 1868

LA CAMPANA DE GRACIA

publicarà una fotografia de la JUNTA REVOLUCIONARIA

TEXT ESCOLLIT

IL·LUSTRACIÓ D'ACTUALITAT

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

EL MONUMENT DE LA PAU